

1
להבין הענין דהנמכר לנכרי אינו נגאל בשש, (כבש"ס קידושין ט"ו.): דהנה בזה"ק (ק"ח.) דמה שעבד עברי יוצא בשנה השביעית הוא כענין שמיטה. והנה ענין שמיטה הוא מצד כנסת ישראל, וכבר דברנו מזה. ואם כן זה שנמכר לנכרי, הרי הפריד את עצמו מכלל ישראל ופגם בכנ"י, ע"כ שוב אין מעלת כנס"י מוציאתו לחירות, כי לעולם התיקון צריך להיות ממקום גבוה ממה שהי' הפגם, אך ביוכל שהוא בא מצד מקום גבוה כ"כ, ולשם אין הפגם מגיע כמו שיתבאר לפנינו, ע"כ היובל מוציא. וזה י"ל ענין יוהכ"פ שמכפר, כי ידוע שיוהכ"פ הוא התגלות לובן העליון ושם אין מגיע שום פגם, ע"כ בא משם תיקון, ובאמת י"ל כי ההתעוררות הבאה מלמעלה לעורר את לבב בני' לתשובה נמי באה ממקום גבוה שאין הפגם מגיע שמה, ע"כ יוהכ"פ הוא זמן מעותד לתשובה, כי באשר אז מתגלה הנקודה הפנימית שאין הפגם מגיע לשם, ע"כ הוא מעורר נמי את הנקודה הפנימית שבלב האדם שהיא נקראת יין המשומר ממגע גוי, כי הנקודה הפנימית שבלב ישראל א"א להתפגם, ואעפ"י שחטא ישראל הוא, ובית הסתרים אינו מקבל טומאה, וע"כ הוא זמן שנכנס כה"ג לפני ולפנים, כי אז מתגלה הנקודה הפנימית:

והנה בשבת יש שתי בחי', שבת דליליא ושבת דיממא. שבת דליליא הוא חקל תפוחין, ולשם יכול הפגם להגיע וכמ"ש (שמות ל"א) מחללי מות יומת, ובמד"ר (קהלת פ"א) ז' הבלים אמר שלמה כנגד שבעת ימי בראשית כו' בראשון נברא שמים וכתוב שמים כעשן נמלחו וכו' בשבת מאי אית לך למימר מחללי מות יומת, הפירוש דע"כ שייך לומר על שבת ג"כ לשון הבלים משום דיכול להתפגם כמ"ש מחללי שהשבת נתחללה, אך שבת דיממא שהיא עתיקא קדישא שמה אין שום פגם מגיע, וכמו שביאר כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה דברי הוזה"ק (פ' בשלח) בעתיקא תליא מילתא, וע"כ נאמר מחללי לשון נקבה דזה שבת דליליא, אבל שבת דיממא אין הפגם מגיע שמה, וע"כ נ"ל שמה שרמוז דשבת הוא זמן מעותד לתשובה בר"ת שבת בו תשוב, דקדקו לומר בו ולא בה, היינו שהכוונה על שבת דיממא שאין הפגם מגיע שם, ע"כ הוא מעותד לתשובה כנ"ל ביוהכ"פ, והבן:

2
 כי לי בני עבדים וגו' אני ה' אלטיכם יש ליקח מזה התעוררות רבה עד היכן מגיעה אהבת השי"ת לעמו ישראל, אף שנמכר לנכרי ויצא מכלל ישראל ונעשה שמש לע"י, ואעפ"י עדיין חביבותי גבן והשי"ת מיחד שמו עליו, וכל המשעבדן מלמטה כו', וז"ש בכל הפרשה שם ישראל ולא שם יעקב, דיעקב מורה מלשון עקבה וערמומיות כאמרם ז"ל (ברכות י"ז), ערום ביראה ולעמוד כחומה בצורה נגד כל המצירים והמניעות ולעבוד השי"ת, ואח"כ בא שם ישראל כמאה"כ (בראשית ל"ב) כי שרית וגו', מחמת שבא אח"כ למעלה הגדולה אשר משם מקור מחצבתם של נשמות ישראל, וזוהי הנקודה הפנימית שאינה יכולה להתפגם, ומצד זה אף הנמכר לנכרי שהשפיל א"ע עד שאל תחתי עוד לא אבדה תקותו, וי"ל שמ"ש אח"כ לא תעשו לכם אלילים וגו' הוא ענין הבטחה כענין שכתב הרמב"ן ז"ל (פ' נצבים) בפרשת התשובה יע"ש, ובוה יש לפרש כוונת המשנה (אבות פ"ג) הסתכל בשלשה דברים וגו' שהוא לכאורה כפל לשון שהי' צ"ל דע מאין באת מטפה סרוחה, אבל י"ל הפירוש שהתנא אמר שני דברים, ראשון מצד נשמתו שמחצבתה ממקור גבוה מאד מאד וזוהי כוונתו מאין באת, וידוע תיבת אין שרומז על שלש הראשונות, ולאן אתה הולך, היינו שעתידי לאשתאבא בגופא דמלכא, ולפני מי וגו' היינו למעלה ממי שמי הוא בינה, והשני מצד הגוף > מאין באת מטיפה סרוחה וגו', והבן כ"ז:

3
 כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו' פירש"י שטרי קודם, הנה כמו שבכלל כן בפרט, עפ"י מ"ש הא"ע בפרשת נזיר כי כל בני האדם עבדי תאוות העולם והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו הוא כל מי שחפשי מן התאוות, עכ"ל. א"כ מי שמקבל עליו עול מלכות שמים ובכל לבו רוצה להיות עובד השי" יצדק לומר עליו שטרי קודם ומוציאתו משעבוד התאוות, ובוה יובן מה דאיתא (סנהדרין ל"ז) ששאל צדוקי לר' כהנא על יחוד הגדה שמותר אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת, והשיב לה התורה העידה עלינו סוגה בשושנים, ואינו מובן מה השיב לה שמ"מ צריך לישב קושייתו ממציאות הטבע, ולהנ"ל יש לומר דאינו דומה טבע ישראל לטבע העולם שהם עבדי התאוות, אבל ישראל כשהוא רוצה לשמור עצמו מעבירה מחמת ציווי השי"י, הרי הוא מקבל עליו בזה עול מלכות שמים וזו מוציאתו משעבוד התאוות:

והנה זה פשוט שהדברים אמורים במקבל עליו עול מלכות שמים אבל לא במעביר ממנו עול מלכות שמים, שאז ח"ו שוב חל עליו עול ושעבוד התאוות, ויש להעמיס זה בדברי המשנה (אבות פ"ג) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, ופירוש עול דרך הארץ שהוא שעבוד תאוות העולם:

ולפי האמור יובן מה שכתבו בסה"ק ששבת הוא זמן מעותד לתשובה, דהנה איש שכבר פרק ממנו עול מלכות שמים ועשה את אשר נצטוה שלא לעשות משך עליו עול שעבוד התאוות, וא"כ הרי הוא קשור בחבלי השעבוד שאינו מניחו להתיישב בדעתו ולעשות תשובה ולקבל עליו עול מלכות שמים, אך בשבת שאפי' ע"ה אימת שבת עליו, וזה קאי גם על כל איש ואיש על חלק ע"ה שבו, ועכ"פ אין שעבוד התאוות עליו חזק כ"כ, שוב יכול לקבל עליו עול מלכות שמים מכאן > ולהבא, ושוב מוציאתו מתחת יד שעבוד התאוות, ושוב ביכולתו לעשות תשובה ולקבל עליו עול מלכות שמים שלימה: